

Olga P. Berthelsen
Medlem af Inatsisartut

Besvarelse af din § 37 spørgsmål nr. 139 om den vidtgående specialundervisning i folkeskolen.

26. aug 2011
Sagsnr. SJ-STD-KAOL
Dok. Nr. 712743

Kære Olga P. Berthelsen

Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Fax: +299 32 20 73
Email: kliin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Hermed svar på dine § 37 spørgsmål:

1. Hvilke samarbejdsrelationer findes der mellem Naalakkersuisut, KANU-KOKA, Inerisaavik og PPR i forbindelse med folkeskolernes specialundervisning?

SVAR: Der er en god og tæt dialog mellem ovenstående institutioner om ikke alene den vidtgående specialundervisning og PPR, men også folkeskolen generelt. Et godt eksempel på dette samarbejde er fx planlægningen og gennemførelsen af seminar om den vidtgående specialundervisning og kommunalisering af PPR-erne, som blev afholdt i foråret 2011. Seminaret, som havde deltagelse fra alle PPR-kontorerne, kommunale skoleforvaltninger og folkevalgte, KANU-KOKA, Inerisaavik og IIN mundede bl.a. ud i erfaringsudvekslinger om driften og pædagogikken i PPR kontorerne. Det er hensigten, at dialogen og samarbejdet mellem de forskellige PPR-kontorer skal styrkes bl.a. gennem afholdelse af regelmæssige dialogseminarer.

2. Vil Naalakkersuisut have særlig fokus rettet på de elever, der modtager specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, i arbejdet med at analysere om elevernes sociale og økonomiske vilkår udgør en væsentlig andel af forklaringen på forskelle i karakterer til afgangseksamen?

SVAR: Målet med Atuarfitsialak reformen er, at alle børn uanset baggrund skal tilbydes god og vedkommende undervisning – dette gælder ikke mindst elever, der modtager specialundervisning. Naalakkersuisut har derfor fokus på alle elever i folkeskolen. Dette har senest givet sig udtryk ved den midtvejsevaluering af folkeskolen, der er blevet offentliggjort. Det er Naalakkersuisuts opfattelse, at netop udlægningen af PPR og den samtidige igangsættelse af Børn og Ungestrategiens tidlige indsatsdel, vil kunne udrede de forhold og vilkår, som måtte have indflydelse på de elever, som der måtte være tale om. Samtidig må vi erkende, at vi på nuværende tidspunkt har meget lidt forskning i sammenhæng mellem elevernes sociale og økonomiske vilkår og elevernes udbytte af undervisningen.

Desuden vil der være behov for at intensivere forskningsindsatsen samt dokumentation af arbejdet med udviklingen af undervisningens kvalitet og effektivitet. Denne opgave varetages af Institut for Læring ved Ilisimatusarfik..

3. Vil Naalakkersuisut arbejde for, at det bliver obligatorisk, at alle specialundervisningslærere skal have uddannelse eller kursus, der sikrer de nødvendige kvalifikationer for at kunne undervise elever, der har særlige behov?

SVAR: Jf. § 7 stk. 1 i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 22 af 23. juli 1998 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand er det allerede obligatorisk, at specialundervisning gives af lærere med en speciallæreruddannelse. Det ville være et ønskescenarie at kunne honorere disse krav på alle skolesteder, men virkeligheden er desværre en anden. I dag er der som bekendt store problemer med at få uddannet og specialuddannet personale til disse stillinger.

4. Såfremt en specialundervisningslærer ønsker vejledning eller rådgivning i forbindelse med specialundervisningen, hvor vil læreren da kunne henvende sig? Og er der en enhed, der er øverst ansvarlig, hvor alt pædagogisk ansvar vedrørende specialundervisning er samlet? Eller er kompetencen og ansvaret for specialundervisningen i folkeskolerne modsat fordelt på flere enheder? Såfremt sidstnævnte er tilfældet bedes Naalakkersuisut redegøre for baggrunden for dette, samt hvilke fordele og/eller ulemper Naalakkersuisut ser i dette.

SVAR: Læreren skal henvende sig til rådgivningslæreren for specialundervisning, som jo har tæt kontakt til PPR og der henter den fornødne rådgivning. Ansvar for specialundervisning ligger hos skolelederen.

5. Er det som anført af Skatte- og Velfærdskommissionen (side 31) korrekt, at elever der modtager specialundervisning, i praksis ikke går til folkeskolens afgangseksaminer, og anses dette i givet fald som hensigtsmæssigt?

SVAR: Alle elever skal som udgangspunkt afslutte deres folkeskolegang med folkeskolens afsluttende prøver. En elev kan fritages for prøve, hvis det vurderes, at vedkommende ikke vil kunne leve op til kravene for de enkelte prøver. Det er skolens leder, der i samarbejde med eleven og dennes forældre der afgør, hvorvidt en elev skal fritages fra prøve. Denne beslutning sker efter en individuel vurdering af elever, hvis funktionsvanskeligheder er af et sådant omfang, at de ikke vil kunne gennemføre folkeskolens afsluttende evalueringer med tilstrækkeligt udbytte.

6. Kan Naalakkersuisut oplyse, om der findes systematiseret viden eller data, der kan fortælle om, hvad der efter folkeskolen sker med specialklasseeleverne?

SVAR: Naalakkersuisut er ikke bekendt med, at der på nuværende tidspunkt er indsamlet systematiseret viden eller data på landsplan om, hvad der sker med specialklasseelever efter folkeskolen.

7. Har Naalakkersuisut overvejelser eller konkrete planer om at gennemføre en evaluering af specialundervisningen for at undersøge specialundervisningens effekt? Og er der nogensinde gennemført en sådan, evt. delvis, undersøgelse? Såfremt ja, bedes Naalakkersuisut kort redegøre for undersøgelsen resultater

SVAR: Naalakkersuisut er ikke bekendt med landsdækkende undersøgelser af effekten af specialundervisningen. Al undervisning i folkeskolen bør evalueres løbende, herunder også specialundervisningen. Naalakkersuisut vil derfor fortsætte dialogen med Inerisaavik, PPR-erene og kommunerne om, hvordan en eventuel evaluering af området kan gennemføres.

8. Hvilke politiske versioner har Naalakkersuisut for fremtidens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand?

SVAR: Naalakkersuisuts vision er, at hele ansvaret for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand sammen med PPR bliver udlagt til kommunerne og at målet for undervisningen bliver, at alle elever – uanset evner – modtager en undervisning, der er målrettet efter deres behov og forudsætninger. Denne vision skal nås i samarbejde med kommunerne.

9. Skatte- og Velfærdskommissionen har anført, at den fortsatte opretholdelse af sondringen mellem almindelig og vidtgående specialundervisning medfører problemer m.h.t. den delte finansiering mellem kommunerne og Selvstyret, idet denne deling synes egnet til at tilskynde kommunerne til af økonomiske årsager at visitere elever til vidtgående specialundervisning fremfor til almindelig specialundervisning. Hvorledes vurderer Naalakkersuisut dette problem, og herunder det økonomiske omfang heraf?

SVAR: PPR skal fortsat være garant for, at midlerne til den vidtgående specialundervisning anvendes efter hensigten i samarbejde skolernes ledelse. Naalakkersuisut er enig i at deling af ansvaret for almindelig undervisning og vidtgående specialundervisning ikke bør deles mellem Selvstyret og kommunerne. For at undgå, at der visiteres elever til vidtgående specialundervisning af økonomiske årsager, bør ansvaret for den vidtgående specialundervisning samt PPR udlægges til kommunerne.

10. På et mini-seminar arrangeret af IIN blev det for nylig oplyst, at det pædagogisk-fagligt er yderst problematisk, at så stor en andel af de elever, som modtager vidtgående specialundervisning, undervises af enten time-lærere eller lærere uden den fornødne specialpædagogiske viden. Det blev endog udtrykt, at specialunder-visning udført af lærere uden de fornødne fagkundskaber risikerer at forværre situationen for de børn, som de underviser. Når der samtidig henses til, at Skatte- og Velfærdskommissionen har regnet sig frem til, at omkring 54,7 % af special-undervisningen forestås af lærere uden de fornødne kundskaber (Side 30) og når det fremgår, af Finansloven for 2011 (Budgetbidraget til hovedkonto 40.10.13), at 475 elever påregnes at modtage vidtgående specialundervisning i 2011, kan man altså regne sig frem til, at lige omkring 260 special-undervisnings-egnede elever alene i år vil risikere direkte at få forværret deres læringsmæssige situation i den såkaldte "gode skole". Anser Naalakkersuisut, i lighed med undertegnede, at dette er aldeles uholdbart, og at der uden ophold må sættes ind over for problemet? Og hvorledes vil Naalakkersuisut i bekræftende fald gøre dét?

SVAR: Naalakkersuisut er enig i, at det ikke er en optimal situation, at så mange vidtgående specialundervisningselever bliver undervist af ikke læreruddannede undervisere. Derfor bør der lokalt søges ansat lærere, som har kvalifikationer til at kunne varetage undervisningen i den vidtgående specialundervisning.

Inussiarnersumik inuulluaqqusilluta

Med venlig hilsen

Palle Christiansen